

Mégegyszer a Mezőség befásításának kérdése.

(Viszonzválasz Illés Nándor selmeczi akadémiai tanár urnak.)

E lapok mult havi füzetében Illés Nándor selmeczi akadémiai tanár ur, egy hozzám intézett válaszával gyanusításnak állítja ugyan, hogy ő a tölgy telepítését ajánlotta volna; mindazonáltal reflectált reá, mert ő — mint mondja — e fanemet még a kopár és sovány legelőt alig szolgáltató talajon is fel fogja nevelni, csak tessék neki alkalmat adni.

Hogy ez nem volt részemről pusztá gyanusítás, hanem az előadásban csakugyan az első helyen és „kiválólág“ a tölgyek vannak ajánlva, erről meggyőződhetik I. ur az erdész-egylet évkönyvéből. Hogy kopár és sovány oldalon is felneveli a tölgyet, erre azt jegyzem meg, hogy e fanem Illés erdőtenyésztéstana szerint mély, üde és erőteljes talajt kíván; s ha ezt valaha, úgy bizonyára első megtelepítésekor leginkább kívánja. Bir-e a kopár és sovány oldal ezen tulajdonságokkal? Ítélje meg I. ur. Mindazonáltal, hogy a tölgy itten egyáltalában ne lenne felnevelhető, azt nem állítom; sőt ha I. urnak örömet szerezhetek vele, ennél még többet is mondok; t. i. még azt mondom, hogy e kopár oldalak, sőt akár az egész Mezőség is mind csupa narancs- és citromligetekkel is betelepíthető. Meglehet ugyan, hogy ez utóbbi czélból a Mezőség üvegtetővel volna ellátandó és koronként fütendő is lenne, e csekélység azonban nem jön tekintetbe; a fődolog azonban az, hogy lehetséges, csak tessék arra alkalmat szolgáltatni.

Illés ur nem elégli meg kettőnkkel bibelődni; egy füst alatt még egy harmadik személynek is védelmére kél. Reá-szorult-e az illető e védelemre? Nem hiszem. Czáfogatja ugyanis I. ur azon megjegyzésemet, hogy a populusok — egy kivételével — ligetes helyek lakói. E czáfogatását kissé igen magasan kezdi s aztán úgy beleokoskodik magát, hogy a végén ő is mellettem bizonyít, állítván, hogy „a Mezőség sem hegység, sem hegyes vidék“. Tehát lapály, vagy ettől nem igen különböző hullámos. Ám de akkor ismét hol keressük a kopár meredek oldalokat? A holdban? Mert a mi lapály, az nem kopár, s még kevésbbé meredek oldal, (az erdélyi belföldön t. i.)

Egyáltalában I. ur semmi áron sem tud menekedni azon gondolattól, hogy a Mezőségen lapályos helyeket és több láb mélységű, kitünő televényes talajt kell befásítani. Ugyan kérem, ha szavaimnak egyáltalában nem hisz, vegye elő a pályakérdést, melyre már első czikkemben is utaltam volt, s ottan látni fogja, hogy nem buja rétek és dus gabonatermő földek, hanem kopár meredek oldalak befásításáról van szó.

Hogy a Tisza L. ur praxisa többet ér az én theoriámnál, azt nem vitatom, de hogy a tordai gyűlésen I. urat corrigálgatta, annyi bizonyos.

Az I. ur tordai előadásában, a már említetteken kívül, vannak még némely olyan állítások, melyek az Illés „Erdőtenyésztéstaná“-nak tételeivel farkasszemeket néznek. Így állítja pl., hogy „az ákác a kötött talajban legerősebben szokott diszteni“, az „Erdőtenyésztéstan“-ban (289 l.) ellenben az áll, hogy legjobban szereti a laza földet. Állítja, hogy a fekete és erdei fenyő (*Pinus austriaca et sylvestris*) „kötött talajon ropantul tenyésznek.“ Az erdőtenyésztéstanból ennek is körülbelől az ellenkezőjét lehet bebizonyítani. Már most melyiknek lehet hitelt adni a kettő közül? Mert hogy egy és ugyanazon fanem egyszerre két egészen ellentétes tulajdonsággal bírna, vagy hogy a természet törvényeit és a kérlelhetetlen elveket tetszés és szeszély szerint variálni lehetne, azt én legalább képtelenségnek tartom. Állítja, hogy a szelek irányára függőlegesen vezetett ültetvényszegélyek a szeleket megtörik. A mi minden esetre áll; de az orsz. erdész-egylet évkönyve ugyanazon lapján s mintegy az előbbi mondat folytatásául van feljegyezve az a furesaság is, hogy az ilyen szegélyek (fasorok) között a fa leginkább ki van téve a viharoknak (?) s ennél fogva gyorsabban nő (!)

Elég lesz ennyi, s ezeket sem idéztem volna, de ki akarám mutatni, hogy az alaposság és consequentia éppen nem tartoznak a tordai előadás erős oldalai közé, s ennél fogva az méltán eshetett kifogások alá.

Székely Mihály.